

V Bruseli 17. októbra 2023
(OR. en)

14229/23

ECOFIN 1050
ENV 1126
CLIMA 477
FIN 1057

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	13696/23
Predmet:	Závery Rady o medzinárodnom financovaní opatrení v oblasti zmeny klímy vzhľadom na 28. konferenciu zmluvných strán UNFCCC (COP 28), ktorá sa uskutoční 30. novembra – 12. decembra 2023 v Dubaji – závery Rady (17. októbra 2023)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o financovaní opatrení v oblasti klímy, ktoré Rada (ECOFIN) prijala na zasadnutí 17. októbra 2023.

ZÁVERY RADY ECOFIN

O MEDZINÁRODNOM FINANCOVANÍ OPATRENÍ V OBLASTI ZMENY KLÍMY

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

1. SO ZNEPOKOJENÍM BERIE NA VEDOMIE zistenia najnovšej správy Svetovej meteorologickej organizácie o aktuálnom stave klímy za obdobie jedného až desiatich rokov, podľa ktorej globálne teploty pravdepodobne v nasledujúcich piatich rokoch vzrastú na rekordnú úroveň a minimálne v jednom roku prekročia predindustriálne úrovne o 1,5 °C. UZNÁVA naliehavosť vyjadrenú v zistiach 6. hodnotiacej správy Medzivládneho panelu o zmene klímy (AR6), v ktorej sa zdôrazňuje, že obmedzenie otepľovania na 1,5 °C v porovnaní s predindustriálnou úrovňou si vyžaduje, aby sa globálne emisie skleníkových plynov najneskôr do roku 2025 prestali zvyšovať a aby sa úroveň emisií v porovnaní s rokom 2019 znížila do roku 2030 o 43 %. POUKAZUJE NA závery 6. hodnotiacej správy, že súčasné globálne finančné toky na podporu adaptácie na zmenu klímy sú nedostatočné a finančné toky nedosahujú úroveň potrebnú na splnenie cieľov v oblasti zmiernenia zmeny klímy vo všetkých odvetviach a regiónoch. UPOZORŇUJE NA zistenia správy, podľa ktorých je potrebný dostatočný celosvetový kapitál a jasný signál a podpora zo strany vlád s cieľom odstrániť prekážky brániace presmerovaniu kapitálu na opatrenia v oblasti klímy a zvýšiť finančné toky na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu. Pripomína rozhodnutie prijaté v Glasgowe a Šarm aš-Šajchu o urýchlení úsilia o postupné vyradovanie neekologizovanej výroby energie z uhlia a postupné ukončenie neefektívnych dotácií na fosílnu palivá.

2. V tejto súvislosti PRIPOMÍNA, že naplnenie ambícií Parížskej dohody si vyžaduje štrukturálnu transformáciu domácich a globálnych hospodárstiev, finančných trhov a investícií smerom k odolnosti proti zmene klímy a klimatickej neutralite.

ZDÔRAZŇUJE, že článok 2 ods. 1 písm. c) Parížskej dohody, ktorý je kľúčom k posilneniu globálnej reakcie na zmenu klímy, keďže zosúladuje finančné toky so smerovaním k nízkym emisiám skleníkových plynov a rozvoju odolnému voči zmene klímy, je cieľom a zároveň rozhodujúcim faktorom umožňujúcim dosiahnutie ostatných cieľov dohody. ZDÔRAZŇUJE význam zásadnej výmeny názorov v rámci dialógu z Šarm aš-Šajchu pre lepšie pochopenie rozsahu pôsobnosti článku 2 ods. 1 písm. c) a jeho komplementárnosti s článkom 9 Parížskej dohody¹. Zároveň OPÄTOVNE PRIPOMÍNA potrebu zaradiť do programu rokovaní nový bod týkajúci sa článku 2 ods. 1 písm. c), ktorý sa otvorí na 5. zasadnutí konferencie zmluvných strán Parížskej dohody, aby zmluvné strany mohli diskutovať o tom, ako dosiahnuť cieľ podľa tohto článku. So ZÁUJMOM OČAKÁVA ambiciózny výsledok globálneho hodnotenia na konferencii COP 28 zameraný na budúcnosť, ktorý by mal obsahovať silné signály pre významný posun globálneho hospodárstva, finančných trhov a investícií tak, aby sa zmena klímy zohľadňovala pri prijímaní hospodárskych a finančných rozhodnutí na domácej a celosvetovej úrovni, ako aj vo vnútroštátnych rozpočtoch a systémoch financovania rozvoja.

¹ V článku 9 sa vyžaduje, aby rozvinuté krajiny, ktoré sú zmluvnými stranami, mobilizovali finančné zdroje na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu a poskytli ich zmluvným stranám, ktoré sú rozvojovými krajinami, pričom ostatné zmluvné strany sa nabádajú, aby tak robili na dobrovoľnom základe.

3. OPÄTOVNE PRIPOMÍNA, že EÚ a jej členské štáty jednoznačne podporujú ambiciózne vykonávanie Parížskej dohody a zosúladenie finančných tokov s cieľmi Parížskej dohody. PRIPOMÍNA, že opatrenia na úrovni EÚ vrátane opatrení zameraných na dosiahnutie cieľa článku 2 ods. 1 písm. c) sa opierajú o komplexný súbor politík a nástrojov v rámci Európskej zelenej dohody, ktoré okrem iného zahŕňajú existujúce zdroje v rámci viacročného finančného rámca EÚ vrátane Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa; programov v rámci dočasného nástroja obnovy NextGenerationEU; plánu RePowerEU; inovačného fondu EU ETS, Modernizačného fondu a Programu InvestEU, pričom všetky tieto programy a nástroje vyčleňujú 30 % alebo viac svojich výdavkov na podporu domácich alebo medzinárodných opatrení v oblasti klímy. S uspokojením BERIE NA VEDOMIE legislatívne akty schválené v rámci balíka EÚ Fit for 55 v roku 2023, v ktorých sa stanovujú politiky EÚ v súlade s jej záväzkom znížiť do roku 2030 svoje čisté emisie skleníkových plynov aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 a dosiahnuť klimatickú neutralitu najneskôr do roku 2050, a to najmä posilnením úlohy stanovovania cien uhlíka na úrovne, ktoré sú v súlade s teplotným cieľom Parížskej dohody.
4. ZDÔRAZŇUJE, že podpora, mobilizácia a uľahčenie súkromného financovania a investícií majú zásadný význam a dopĺňajú verejné zdroje a opatrenia na financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy, keďže súkromný sektor bude musieť vynaložiť najväčší podiel požadovaných investícií. So znepokojením BERIE NA VEDOMIE rozsah súkromného financovania, ktoré v súčasnosti podporuje činnosti, ktoré nie sú zosúladené s Parížskou dohodou, najmä v odvetví fosílnych palív. Takisto BERIE NA VEDOMIE dotácie a iné stimuly škodlivé pre životné prostredie, ktoré stále existujú. VYZÝVA súkromné subjekty, aby zosúlادili svoje finančné toky s cieľmi Parížskej dohody.

BERIE NA VEDOMIE nový balík opatrení, ktorý je súčasťou rámca EÚ pre udržateľné financovanie a ktorého cieľom je ďalej posilniť a uľahčiť činnosť súkromného a finančného sektora smerom k prechodu na klimaticky neutrálne a udržateľné hospodárstvo do roku 2050 vrátane návrhu nariadenia o environmentálnych, sociálnych a správnych hodnoteniach, odporúčaní týkajúcich sa financovania transformácie a ďalšieho rozšírenia taxonómie EÚ o kritické hospodárske činnosti. OPÄTOVNE PRIPOMÍNA, že transparentnosť týkajúca sa materiálnych a regulačných klimatických rizík má zásadný význam pre predchádzanie negatívnym vplyvom a môže odmeňovať subjekty s najlepšimi výsledkami. ZDÔRAZŇUJE prijatie európskych štandardov vykazovania informácií o udržateľnosti pre spoločnosti a ich interoperabilitu s nedávno uverejnenými globálnymi základnými štandardmi Medzinárodnej rady pre štandardy v oblasti udržateľnosti.

5. VÍTA nedávnu prácu koalície ministrov financií pre opatrenia v oblasti klímy vrátane správy *o posilnení úlohy ministerstiev financií pri podporovaní opatrení v oblasti klímy*, ktorá ilustruje viaceré rôzne spôsoby, ako môžu ministerstvá financií pomôcť začleniť opatrenia v oblasti klímy do hospodárskej, fiškálnej a finančnej politiky. KONŠTATUJE, že začleňovanie problematiky klímy týmto spôsobom môže prispieť aj k posilneniu mobilizácie súkromných, domácich a medzinárodných zdrojov. PODPORUJE vykonávanie plánu udržateľného financovania skupiny G20 s cieľom zvýšiť udržateľné financovanie na podporu Agendy 2030 a cieľov Parížskej dohody.

6. PRIPOMÍNA iniciatívy EÚ a medzinárodné iniciatívy na mobilizáciu investícií, ktoré umožňujú spravodlivú a udržateľnú transformáciu a zároveň podporujú opatrenia v oblasti klímy v rozvojových krajinách. V tejto súvislosti BERIE NA VEDOMIE predbežné odporúčania expertnej skupiny na vysokej úrovni pre rozšírenie udržateľného financovania v krajinách s nízkymi a strednými príjmami a skutočnosť, že táto skupina podporuje model integrovanej strategickej angažovanosti EÚ, ktorý zahŕňa celú škálu kľúčových aktérov EÚ z vlád členských štátov, Európskej investičnej banky (EIB), rozvojových finančných inštitúcií, darcov, investorov z EÚ a podnikov EÚ. PRIPOMÍNA, že EÚ už túto cestu sleduje prostredníctvom svojho prístupu Tímu Európa zakotveného v stratégii Global Gateway, v rámci ktorého má v úmysle v rokoch 2021 až 2027 mobilizovať investície až do výšky 300 miliárd EUR na udržateľné a vysokokvalitné projekty, ktoré reagujú na potreby partnerských krajín a zabezpečujú trvalé prínosy pre miestne komunity.
7. KONŠTATUJE, že tento integrovaný strategický model pôsobí ako hnacia sila nedávnych hlavných iniciatív, ako sú partnerstvo pre spravodlivú energetickú transformáciu s Južnou Afrikou, Indonéziou, Vietnamom a Senegalom s partnermi skupiny G7+, pričom vytvára kritické množstvo a zlučuje financovanie rozvoja a súkromné financovanie s cieľom urýchliť energetickú transformáciu na nulové čisté emisie urýchlením predčasného vyradenia aktív s vysokými emisiami a zavádzaním obnoviteľných zdrojov energie a zároveň podporuje spravodlivú transformáciu pre dotknuté komunity. ZDÔRAZŇUJE globálnu iniciatívu EÚ týkajúcu sa zelených dlhopisov, v rámci ktorej EIB vedie konzorcium partnerov vrátane najmä rozvojových finančných inštitúcií členských štátov, ktoré vyčlenili približne 1 miliardu EUR s cieľom pomôcť partnerským krajinám pri mobilizácii súkromného kapitálu na udržateľné projekty. VÍTA iniciatívu Tímu Európa v oblasti adaptácie na zmenu klímy a odolnosti proti zmene klímy v Afrike, ktorú EÚ a Africká únia začali na konferencii COP 27, v rámci ktorej sa spoja existujúce a nové programy s finančnými prostriedkami vo výške viac ako 1 miliarda EUR a sily Európskej komisie a viacerých členských štátov v záujme podpory adaptácie na zmenu klímy v Afrike, pričom SO ZÁUJMOM OČAKÁVA jej vykonávanie.

8. OPÄTOVNE POTVRDZUJE pevné odhodlanie EÚ a jej členských štátov dosiahnuť do roku 2025 spoločný cieľ mobilizácie financovania opatrení v oblasti zmeny klímy vo výške 100 miliárd USD, a to na zmysluplné zmierňujúce opatrenia a za predpokladu transparentnosti vykonávania, pričom OČAKÁVA, že tento cieľ sa dosiahne v roku 2023, a NALIEHAVO VYZÝVA všetky ostatné dotknuté krajiny, aby v tejto súvislosti zintenzívnili svoje úsilie. PRIPOMÍNA, že EÚ vrátane jej členských štátov a EIB je najväčším prispievateľom na verejné financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy pre rozvojové krajiny na celom svete, a OPAKUJE záväzok pokračovať v dosahovaní ich spravodlivého podielu a posilňovať synergie medzi financovaním v oblasti klímy a biodiverzity. OPÄTOVNE POTVRDZUJE konštruktívnu angažovanosť EÚ na rokovaníach o novom kolektívnom kvantifikovanom ciele v rámci Parížskej dohody. UZNÁVA, že poskytovanie verejných financií je dôležitou súčasťou tohto nového kolektívneho kvantifikovaného cieľa a PRIPOMÍNA, že tento cieľ sa stanoví za predpokladu zmysluplných zmierňujúcich opatrení a transparentnosti vykonávania, pričom sa zohľadnia potreby a priority rozvojových krajín. ZDÔRAZŇUJE, že nový kolektívny kvantifikovaný cieľ by mal odrážať globálne úsilie o mobilizáciu financovania opatrení v oblasti zmeny klímy zo všetkých zdrojov a od všetkých zainteresovaných strán, a to verejných, súkromných, domácich a medzinárodných, pričom rozvinuté krajiny budú v rámci tohto úsilia naďalej zohrávať vedúcu úlohu. Dôrazne NABÁDA na diskusiu zameranú na rozšírenie základne prispievateľov na nový kolektívny kvantifikovaný cieľ a VYZÝVA všetky zmluvné strany Parížskej dohody, aby k tomuto celosvetovému úsiliu prispeli podľa svojich finančných možností. ZDÔRAZŇUJE, že nový kolektívny kvantifikovaný cieľ by sa mal stanoviť s prihliadnutím na zosúladenie finančných tokov s dlhodobými cieľmi Parížskej dohody a mal by k nemu prispievať, a preto by jeho obsah, štruktúra a transformačný vplyv mali byť vhodné na tento účel.

9. OPÄTOVNE POTVRDZUJE odhodlanie EÚ a jej členských štátov nadviazať na výzvu konferencie COP 26 z Glasgowa, aby rozvinuté krajiny v súvislosti s dosiahnutím rovnováhy medzi zmierňovaním zmeny klímy a adaptáciou na ňu v rámci pravidelnej spolupráce najmenej zdvojnásobili výšku finančných prostriedkov, ktoré poskytujú rozvojovým krajinám na účely adaptácie na zmenu klímy, a to na 40 miliárd USD do roku 2025 v porovnaní s úrovňami z roku 2019. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité nasmerovať zmysluplnú podporu najchudobnejším a najzraniteľnejším krajinám a komunitám, ako sú najmenej rozvinuté krajiny a malé ostrovné rozvojové štáty. So ZÁUJMOM OČAKÁVA spoluprácu s partnermi z rozvojových krajín s cieľom zlepšiť ich prístup k financovaniu adaptácie, a to aj prostredníctvom stanovenia priorít adaptácie v ich plánovaní a v ich národných rozpočtoch a sledovania výdavkov súvisiacich s adaptáciou v ich národných rozpočtových cykloch, a udržiavať vysokú úroveň spolupráce s partnermi, ktorá by mohla zaistiť a uľahčiť prístup k financovaniu.
10. OPÄTOVNE ZDÔRAZŇUJE, že EÚ a jej členské štáty sa budú konštruktívne usilovať o úspešný výsledok práce, ktorou boli poverení na konferencii COP 27, pokiaľ ide o nové mechanizmy financovania vrátane fondu, s cieľom pomôcť rozvojovým krajinám, ktoré sú obzvlášť zraniteľné, reagovať na straty a škody spojené s nepriaznivými účinkami zmeny klímy, a ZDÔRAZŇUJE, že takáto pomoc by sa mala kombinovať so stimulmi na adaptáciu a odolnosť a je dôležitá pre najmenej rozvinuté krajiny a malé ostrovné rozvojové štáty. ZDÔRAZŇUJE, že sa musí zabezpečiť koordinácia a komplementárnosť nových identifikovaných mechanizmov financovania s existujúcimi mechanizmami financovania, a to na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) a Parížskej dohody aj mimo nich.

VYZÝVA partnerov zo všetkých regiónov, ktorí tak môžu urobiť, aby rozšírili svoju podporu a uznali potrebu širokého spektra zdrojov, a aby tak nadviazali na existujúce zdroje, fondy, postupy a iniciatívy a dopĺňali ich s cieľom zabezpečiť lepšiu koordináciu a odstrániť hlavné nedostatky identifikované v existujúcom prostredí financovania. PRIPOMÍNA, že členské štáty EÚ aktívne prispievajú ku globálnym iniciatívam zameraným na zvýšenie a zlepšenie ochrany chudobných a zraniteľných ľudí tým, že poskytujú a uľahčujú viac kvalitnejšieho a vopred dohodnutého financovania na predchádzanie katastrofám súvisiacim s klímou.

11. S cieľom zvýšiť globálne finančné toky zamerané na riešenie potrieb a priorít všetkých krajín, a najmä rozvojových krajín, OCENŤUJE nedávny vývoj, ktorý reaguje aj na výzvu konferencie COP 27 a ďalšie nedávne iniciatívy, ktoré naliehavo vyzývajú multilaterálne rozvojové banky a medzinárodné finančné inštitúcie, aby reformovali postupy, priority, víziu a model multilaterálnych rozvojových bánk s cieľom riešiť globálnu núdzovú situáciu v oblasti klímy. BERIE NA VEDOMIE nedávny pokrok v súvislosti s plánom vývoja Svetovej banky, najmä pokrok dosiahnutý pri zlepšovaní nástrojov reakcie na krízu. PODPORUJE ambiciózny plán skupiny G20 týkajúci sa vykonávania odporúčaní obsiahnutých v preskúmaní rámca kapitálovej primeranosti multilaterálnych rozvojových bánk skupiny G20 a BERIE NA VEDOMIE, že v rámci tohto plánu môže byť v nasledujúcom desaťročí ďalší priestor na poskytovanie úverov vo výške približne 200 miliárd USD, a to na základe počiatočných vykonávaných a zvažovaných opatrení rámca kapitálovej primeranosti vrátane balíka prijatého na jarných zasadnutiach v roku 2023, ktorým by sa mala v priebehu nasledujúcich desiatich rokov zvýšiť úverová kapacita Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj o 50 miliárd USD. VYZÝVA multilaterálne rozvojové banky, aby dosiahli ďalší pokrok vo vykonávaní odporúčaní rámca kapitálovej primeranosti a zároveň zabezpečili svoju dlhodobú finančnú udržateľnosť, robustné úverové ratingy a postavenie prednostného veriteľa.

UZNÁVA, že multilaterálne rozvojové banky sa snažia pokračovať v ambicióznom úsilí o posilnenie koordinovanej reakcie na globálne výzvy vrátane zmeny klímy, ako sa ukázalo okrem iného pri príležitosti samitu o novom globálnom finančnom pakte. VÍTA skutočnosť, že desať multilaterálnych rozvojových bánk zaviedlo spoločnú metodiku zosúladenia nových operácií s Parížskou dohodou a že skupina Svetovej banky oznámila postup pre lepšie začlenenie vplyvu financovania opatrení v oblasti zmeny klímy na úsilie o adaptáciu na zmenu klímy a jej zmierňovanie do nových projektov.

12. V tejto súvislosti VYZÝVA multilaterálne rozvojové banky a iné rozvojové finančné inštitúcie, ako aj agentúry pre vývozné úvery, aby čo najskôr ukončili financovanie projektov v odvetví energetiky z fosílnych palív. OPÄTOVNE VYZÝVA Európsku komisiu, aby v rámci OECD dosiahla dohodu o ukončení štátom podporovaných vývozných úverov na projekty v odvetví energetiky z fosílnych palív. Kým sa nedosiahne dohoda na úrovni OECD, PRIPOMÍNA zámer členských štátov stanoviť vo svojich vnútroštátnych politikách do konca roku 2023 vlastné vedecky podložené termíny na ukončenie štátom podporovaných vývozných úverov na projekty v odvetví energetiky z fosílnych palív, s výnimkou tých projektov, na ktoré sa vzťahujú obmedzené a jasne definované okolnosti v súlade s limitom otepľovania 1,5 °C a cieľmi Parížskej dohody. VÍTA modernizáciu dohody OECD o vývozných úveroch, ktorá vytvára ďalšie stimuly na podporu širšej škály transakcií šetrných ku klíme.

13. VÍTA dosiahnutú dynamiku a OCEŇUJE pozoruhodný súbor pracovných produktov a iniciatív, ktoré poskytol samit o novom globálnom finančnom pakte, týkajúci sa okrem iného toho, ako riešiť okolnosti rastúceho dlhu, klimateckej krízy, lepšieho využívania zvýhodneného financovania, pákového efektu dodatočného súkromného financovania opatrení v oblasti zmeny klímy a/alebo uvoľnenia nových zdrojov financovania pre krajiny, ktoré sú najviac vystavené zmene klímy. SO ZÁUJMOM OČAKÁVA ďalšie posúdenie niekoľkých dôležitých otázok, o ktorých sa rokovalo na samite.
14. ZDÔRAZŇUJE výzvu na prijatie opatrení pre trh s uhlíkom zosúladených s Parížskou dohodou, ktorá bola vyhlásená na samite o novom globálnom finančnom pakte a ktorej cieľom je zabezpečiť naplnenie potenciálu spoľahlivo koncipovaných domácich a medzinárodných trhov s uhlíkom s vysokou integritou, ktoré môžu stimulovať potrebné zníženie emisií, pričom splnenie tejto výzvy by mohlo viesť k vytvoreniu značných finančných tokov na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu, čím by sa podporili všetky ciele Parížskej dohody. VYZÝVA ďalšie strany, aby sa spoločne s 31 pôvodnými signatármi pripojili k výzve a vykonali ju, a PRIPOMÍNA, že podobné zásady podporuje vyhlásenie o „zásadách trhu s uhlíkom s vysokou integritou“, ktoré bolo schválené na samite skupiny G7 v máji 2023.
15. ŽIADA Európsku komisiu, aby poskytla prehľad medzinárodných finančných tokov v oblasti zmeny klímy z EÚ za rok 2022, a to aj z jej členských štátov a Európskej investičnej banky, aby ich Rada schválila pred 28. konferenciou zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC COP 28).